

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Świętach uroczystych i Niedzielach.—Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach.—Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obw. eszcznie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12.—Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się.—We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy się odnosić wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 5.

Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8.—Półrocznie rsr. 4.—Kwartalnie rsr. 2.—Miesięcznie kop. 67.—Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się.—Numer pojedynczy kop. 5.—Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5.—Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rsr. 9 kop. 20.—Półrocznie rsr. 4 kop. 60.—Kwartalnie rsr. 2 kop. 30.—Miesięcznie kop. 80.

PRENUMERATA NA DZIENNIK WARSZAWSKI w 1869 roku.

W Nr. 237 Dziennika Warszawskiego podaliśmy ogłoszenie Departamentu Poczt, dotyczące prenumeraty wszelkich gazet krajowych.

Nowe rozporządzenia Departamentu Poczt przedstawiają niezaprzeczenie prenumeratorom wewnątrz kraju jak największe ułatwienia względem prenumeraty.

Dyrekcja obu Dzienników Warszawskich podaje także możliwość swym prenumeratorom korzystania z tych ułatwień.

Odtąd prenumerata na Dziennik Warszawski, przyjmowaną będzie nie tylko w Ekspedycji Gazet, ale na wszystkich stacjach pocztowych.

Prenumeratorowie, chcący zaprenumerować Dziennik Warszawski w którejś okolicy państwa, zwrócą się do najbliższego im biura pocztowego, i mogą tam składać prenumeratę na trzy miesiące, sześć miesięcy, dziewięć miesięcy, lub na rok.

Cena prenumeraty na prowincji z przesyłką, jest następująca:

na rok	rs. 10.
„ 9 miesięcy	7 k. 50,
„ 6 miesięcy	5.
„ 3 miesiące	2 k. 50.

Zarząd Poczt przedsięwziął jak najlepsze środki, dla zapewnienia prenumeratorom usługi regularnej. Wszelka pomyłka na szkodę prenumeratora będzie mogła być zaraz sprostowana, gdyż każdy z prenumeratorów otrzyma przy pierwszym numerze swej prenumeraty, wykaz wszystkich numerów Dziennika, do których bę-

dzie miał prawo. Stwierdzi on odbiór każdego egzemplarza Dziennika, wykreślając na wykazie nadesłany mu numer.

Tym sposobem prenumerator będzie się mógł przekonać, czy każdy numer doręczony mu został w czasie właściwym i czy który numer nie zaginął.

W razie pomyłki upraszamy prenumeratorów o bezzwłoczne zanieśenie zażalenia do biura pocztowego, w którym uiszczoną została prenumerata.

Ci z prenumeratorów prowincjonalnych, którzyby życzyli sobie zaprenumerować Dziennik Warszawski w samej Dyrekcji, mogą to skutecznie. Podejmujemy się zapewnić im wysyłkę Dziennika przez pocztę; zechcą tylko przy przesyłce swego zlecenia dołączyć, *franco*, należność prenumeratoryczną i wypisać dokładny adres.

Prościej jednak i dogodniej im będzie uiszczać prenumeratę w biurze pocztowym. Zlecenia ich będą prędzej skuteczzone, gdyż uniknie się naszego pośrednictwa pomiędzy nimi i pocztą.

Upraszamy Osoby, które zechcą zaprenumerować Dziennik Warszawski od 1-go Stycznia, na terminu wyżej wymienione, aby pośpieszyli z prenumeratą bądź w biurach pocztowych, bądź w Dyrekcji, tak, iżby zlecenie ich doszło do Warszawy przed końcem miesiąca Grudnia r. b., gdyż liczba egzemplarzy odbijanych z dniem 1 Stycznia 1869 r. będzie zastosowaną do liczby prenumeratorów.

Prenumerata miejscowa zostaje na rok 1869 taż sama co w roku bieżącym, a mianowicie: bez rozsyłania do domu:

na rok	rs. 8.
„ 6 miesięcy	4.
„ 3 miesiące	2.
„ miesiąc	kop. 67.

Za odsyłanie do domu, dopłaca się miesięcznie od egzemplarza kopiejek 5.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższe nagrody. — Order. — Nominacja. — Uwolnienie od obowiązków. — Awans. — Najwyższe postanowienie. — Najw. zatwierdzone uchwała rady państwa. — Komisja likwidacyjna. — Dyrekcja rządowa teatrów warszawskich.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Kronika kościelna. — Nabożeństwo żałobne. — Tydzień handlowy. — Rozmaitości. — Wiadomości gospodarskie. — Wypadki miejskie. — Dziennik urzędowy. — Kolej żel. do zakładów solnych w Odesie. — Kolej żel. do Nowomirgradu. — Z Kazania. — Towarzystwo przemysłowe. — Miejsce pobytu Szamyla. — Opera włoska. — Z Rygi. — Lody. — Wypadki w Hiszpanji. — Austrija i ziemie słowiańskie. — Stosunki z Rzymem. — Projekt porozumienia; prawo o organizacji armji; sejm węgierski. — Delegacje; prawo o narodowościach; rozwiązanie komitetu. — Delegacja węgierska. — Zgoda pomiędzy słowakami. — Włochy i Rzym. — Rozruchy. — Turcja i ziemie słowiańskie. — Otwarcie izb rumuńskich. — Danja. P. Raaslöff. — Korespondencja z Paryża. — Stowarzyszenie spożywcze w Petersburgu.

FEJLETON. — Kronika Warszawska. PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,
dnia 18 (30) Listopada.

Najjaśniejszy Pan, na przedstawienie Jenerał-Feldmarszałka Namiestnika w Królestwie Polskiem, oraz zgodnie z opinią komitetu ministrów, na dniu 18 (30) września r. b., Najmiłościwiej udzielił raczył urzędnikom banku polskiego następujące nagrody: Posunięci zostali: starszy dyrektor, w godności szambelana, radca stanu baron Konstanty Mengden, na rzeczywistego radcę stanu; pełniący obowiązki starszego dyrektora, radca honorowy Kupiszeński, i dyrektor asesora kolegjalny Michał Rostafiński, na radców stanu; członek banku i główny nacelnik buchalterji Erazm Nowicki, na radcę kolegjalnego; dyrektor kancelarji Jan-Romuald (dwóch imion) Makulec, na radcę dworu; nacelnik archiwum Leon Worytko, i tłumacz radca honorowy Florjan Czepielński, na asesora kolegjalnych; ostatni ze starszeństwem od 25-go czerwca 1866 r.; buchalter Ale-

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Kronika warszawska.

Dnia 18 (30) listopada.

I znowu, tę nawet, poświęconą świątecznemu ruchowi miejskiemu rubrykę, musimy rozpocząć od pani Modrzejewskiej! Widocznie ta czarowna „Wiochna” ma, nie tylko oczy „uroczne”, lecz rzęca urok na wszystko w czem udział, choćby najmniejszy bierze. Dowiódł tego cały szereg jej występów na scenie tu-tejszej, zawsze z kasą, wcześniej zamkniętą; świadczył o tem wieczór p. Sawickiego, gdzie dla widzenia tej artystki, w małej jedno-aktowej, powszechnie znanej komedji, napełniono obszerną salę — a sobotnie jej wystąpienie w „Pannie mężatce” na dochód warszawskiego towarzystwa dobroczynności i udział w wczorajszym koncercie Moniuszki — nie pozostawiają już żadnej wątpliwości w tym względzie... Jesteśmy więc urzeczeni — wszyscy! publiczność i krytycy zarówno, z małym bardzo wyjątkiem! Co do nas, umieściliśmy się na szczęśliwym stanowisku, gdyż rozmówca, uniknąwszy prawie, zabrania znajomości z uwielbianą tak powszechnie artystką — możemy naj-bezstronniej cieszyć się jej tryumfem i rozcieplać swobodnie, zimne zwykle a przynajmniej często stereotypowe sprawozdawcze frazesa nasze... — Lecz... wzywamy się „do porządku” i rozpoczynamy właściwą już kronikarską „robotę”. Otóż — sala wielkiego

teatru, podczas sobotniego wieczoru przybrała też samą, uroczą fizjognomię, jaką miała na benefisowych przedstawieniach, dla Królikowskiego i pani Modrzejewskiej; i teraz bowiem, jak wtedy, oprócz wszystkich miejsc zwykłych, publiczność zajęła nawet utworzone w orkiestrze, pomimo nie wielkiej ich dogodności. Rozumie się, że nie będziemy tu powtarzać, raz już oddanych pochwał, pani Modrzejewskiej, za głębokie a rodzime pojęcie przez nią i mistrzowskie odegranie roli Cecylii w „Pannie mężatce” Korzeniowskiego — rzecz ta wreszcie, do niniejszej rubryki nie należy — ale zanotujemy ów potężny, pełen rzetelnego uwielbienia i szczerzej miłości okłask, który z rąk i z serc całej publiczności powitał artystkę, pomnażającą chleb ubogim naszym — podczas tego wieczoru. Okłask ten zamienił się w huragan w chwili, gdy przywołanej po 2-m akcie, dwie małe sieroty w imieniu wszystkich zostających pod opieką Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności, ofiarowały na scenie wspaniałą bukiet kwiatów. Pani Modrzejewska, rozczulona widocznie, uściskała te dwie dziewczynki. Sława i talent zespoliły się z abóstwem i sieroctwem w tym uścisku na scenie — czyż tak nie bywa w życiu?

Oprócz „Panny mężatki,” przedstawiono tegoż wieczoru „Odludków” Fredry. Tak więc, dwóch najznakomitszych naszych autorów dramatycznych, karmiło duchowym chlebem tych, którzy „powszedniego,” biednym przysporzyć przyszli. — Zdawało by się, że po takim wysileniu wrażeń i kieszeni, wczorajszy

czyli nazajutrz przypadający koncert Moniuszki, nie może liczyć na powodzenie zbyt świetne... Lecz Modrzejewska, która za chwilę odjechać nas gotowa, — miała udział w tym koncercie! „A może usłyszę „Wiochnę” mówiono”. — Więc, pomimo wszystkiego, koncert wczorajszy, miał jedno z tych rzadkich, bezprzykładowych prawie powodzeń, jakie już u nas do tradycji należał! Ogromna sala redutowa, natłoczona była zupełnie — zasiędziono ławki aż do drzwi wchodowych przyległe — a nawet i na galerjach otaczających te dwa wielkie, przecinające się prostokąty — żadnego miejsca pustego nie było! I dotrwano do końca wśród takiego tłoku, i słuchano z serdecznym współczuciem pięknego andante z trjo, kompozycji młodego, H. Jareckiego, w wykonaniu której i autor uczestniczył świetnie. Klaskano p. Cieślowskiemu za sumiennie, silnym głosem, lecz bez expresji, wykonaną arję z „Hrabiny”, a już rozkoszowano się czarodziejską istotnie muzyką „Widm” Moniuszki, w których część deklamacyjną wykonali, p. Modrzejewska i Chęciński — a w wokalnych, solowych ustępach, obok p. Köhlera, dała się słyszeć p. Mecherzyńska, uczenica instytutu muzycznego, która zastąpiła, za słabłą nagle p. Kwiecińską. Potężny chor, złożony z amatorów i artystów płci obojej, jak również komplet orkiestry operowej — przyczynili się nie mało do uwydatnienia znakomitych piękności tego wzniosłego utworu, którybyśmy poematem muzycznym nazwali. Zaledwie jednak skończyły się ostatnie dźwięki orkiestry i brzmienia głosów — publiczność jednym po-

ksander *Piechowski*, na radcę honorowego. Ozdobieni zostali orderami: naczelnik kantoru *Leonejusz Landi* — św. Stanisława klasy 2-ej; naczelnik sekcji *Józef Guisson* — św. Stanisława klasy 2-ej; naczelnik sekcji *Franciszek Rutkowski* — św. Anny klasy 3-ej, i starszy rachmistrz *Władysław Wojciechowski* — św. Stanisława klasy 3-ej.

Order. — Przez Najwyższy reskrypt z d. 7 listopada r. b., senator, rzeczywisty radca tajny *Baszucki*, mianowany został kawalerem orderu św. Włodzimierza 1 kl. (*Rus. Inw.*)

Nominacja. — Z rozporządzenia zarządzającego dochodami akcyznymi w gubernji warszawskiej, na zasadzie art. 25 ustawy o akcyzie od trunków, spadły z etatu naczelnik rewirowy policji wykonawczej warszawskiej *Ignacy Łabanowski*, mianowany został podwizorem administracji dochodów tabaczknych w Królestwie Polskim, od 9 listopada 1868 r.

Uwolnienie od obowiązków. — Przez Najwyższy rozkaz z d. 11 listopada, zostający przy komisji włościańskiej kaliszskiej, podporucznik *Stepanow*, odwołany został z pomianionej komisji, z pozostawieniem w pieczęcie armji.

Awans. — Przez Najwyższy rozkaz z d. 10 listopada, urzędnik intendentury okręgu wojennego warszawskiego, registrator kolegjalny *Kotow*, awansowany został na gubernjalnego sekretarza, od 26 września 1868 r. (*Rus. Inw.*)

Najwyższe postanowienie. — Rada państwa, w wydziale prawnym i na ogólnym zgromadzeniu rozpatrzywszy przedstawienie głównozarządzającego 2-m wydziałem przyboocznej kancelarii Cesarzowskiej w kwestji uzupełnienia rozdziału 2 działu IV kodeksu kar, wydania z r. 1866, o przestępstwach i wykroczeniach przeciw porządkowi administracji kraju, zgodnie z konkluzją jego, *uchwalała*: uzupełnić pomieniony rozdział przepisem następującej treści: „Winni zobowiązania sztydłwachów lub straży wojskowej, ulegną karom postanowionym w art. 285 i 286 tegoż kodeksu za ułbienie urzędnikom cywilnym. W razie jawnego napadnięcia na sztydłwach lub straż wojskową, tudzież w razie oporu tymże, winni ulegną karom podług art. 263—271 tegoż kodeksu, jak za bunt przeciw władzom przez rząd ustanowionym. Za wszelki gwałt przeciw straży lub sztydłwachom, ochraniającym świętą Osobę Cesarza i członków domu Cesarzowskiego, winni ulegną karom przewidzianym w art. 241—244 za przestępstwa stanu.” Jego Cesarzowska Mość powyższą uchwałę rady państwa, w d. 27 października r. b. Najwyżej zatwierdził i wykonał polecił. (*Zb. pr.*)

Najwyżej zatwierdzona uchwała rady państwa. — Rada państwa, w wydziale prawnym i na ogólnym posiedzeniu, rozpocząwszy wniosek ministra spraw wewnętrznych względem za stosowania przepisów o instytucjach ziemskich do urzędów miejskich taganrogskiego i kercz-

jenkolskiego, *uchwalała*: 1) Urzęda miejskie taganrogskie i kercz-jenkolskie, pod względem gospodarstwa ziemskiego, należeć mają do składu ziemstw: pierwszy — powiatu rostowskiego gubernji ekaterynosławskiej, a drugi — powiatu teodozyjskiego gubernji tawryckiej. 2) Urzęda te obierać mają członków do właściwych zgromadzeń powiatowych, taganrogski — od miasta 8-iu a od gmin wiejskich jednego, a kercz-jenkolski od miasta 6-ciu. 3) Wybory pomienionych członków od miast dokonywane będą na zgromadzeniach wyborczych taganrogskim i kercz-jenkolskiem, na ogólnej zasadzie. 4) Znajdujące się w granicach urzędów miejskich taganrogskiego i kercz-jenkolskiego gminy włościańskie należeć będą do zgromadzeń wyborców wiejskich powiatów rostowskiego i teodozyjskiego. 5) Po przyłączeniu pomienionych urzędów miejskich do zgromadzeń ziemskich powiatów rostowskiego i teodozyjskiego, ilość członków gubernjalnych obieranych w tych ostatnich powiększoną zostanie po jednym w każdym zgromadzeniu. Jego Cesarzowska Mość powyższą uchwałę rady państwa w d. 21 października 1868 r. Najwyżej zatwierdził i wykonał polecił.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskim. podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 7 (19) Listopada r. b., w ilości rs. 8,457 kop. 88, Karolowi *Schlesser*, właścicielowi dóbr Kedrzyń, położonych w Gubernji Petrokowskiej, Powiecie Częstochowskim, Gminie Grabówka, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliszskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 36 kop. 67, *Wróblewskim i Dybowskiem*, właścicielom części dóbr Pojewo Krule A., położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Cieschanowskim, Gminie Gołymin, asygnowane będzie z Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 2,467 kop. 88, Franciszkowi *Ostrowskiemu*, właścicielowi dóbr Złotopole, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Lipnowskim, Gminie Jastrzębie, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 86 kop. 33, Karolowi *Mandersstern*, właścicielowi majoratu Kletkeniki, położonego w Gubernji Suwalskiej, Powiecie Wołkowyżskim, Gminie Pojewoń, asygnowane będzie z Kasy Gubernjalnej Suwalskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 5,672, Stanisławowi *Grabińskiemu*, właścicielowi miasta Bielawy, położonego w Gubernji Warszawskiej, Powiecie Łowickim, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Warszawskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rsr. 4,264 kop. 22, Romanowi *Dowbór*, właścicielowi dóbr Bodzechow, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Opatowskim, Gminie Bodzechów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Radomskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 9,273 kop. 31, Hrabiemu *Poletyło*, właścicielowi dóbr Krasniczyn, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Krasnostawskim, Gminie Krasniczyn, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Lubelskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 1,000 kop. 17, Franciszkowi *Straszewskiemu*, właścicielowi dóbr Żakowo i Łęgowo, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płońskim, Gminie Dziektarzewo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 161 kop. 70, *Goszczyńskim*, właścicielom dóbr Karwowo Oreczymowice, położonych w Gub. Płockiej, Pow. Płockim, Gm. Góra, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 70 kop. 7, Paulinie *Górskiej*, właścicielce miasta Sterdyni, położonego w Gubernji Siedleckiej, Powiecie Sokołowskim, asygnowane będzie z Kasy Gubernjalnej Siedleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 586 kop. 72, Teodozji *Krajewskiej*, właścicielce części majątku Krasnostaw (Zakręci), położonego w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Krasnostawskim, wysłane zostało do Kasy Okręgowej Zamostskiej, celem wypłaty komu należy.

Dyrekcja Rządowa Teatrów Warszawskich wzywa osoby posiadające głos tenorowy i basowy, i mające ochotę wstąpienia do chóru tutejszej Opery, ażeby zechciały zgłaszać się we środy i w piątki pomiędzy godziną 1-szą a 2-gą z południa, do Biblioteki Teatrów, dla złożenia próby ze swego uzdolnienia i powzięcia wiadomości o warunkach przyjęcia.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

dnia 18 (30) Listopada.

Półrządowy organ rządu tymczasowego w Madrycie, *Imparcial*, wystąpił z dwoma znaczącymi artykułami: w jednym zaleca stronnikom monarchji konstytucyjnej, ażeby w obec silnej agitacji republikańskiej, porzucili swą

bezwzględność i własnymi manifestacjami osłabiali znaczenie manifestacji republikańskich. W istocie, jak donoszą korespondencje, w wielu miejscach odbyły się meetingi republikańców, a w Sewilli, Saragocie i Barcelonie były tak liczne, iż pozostawiły za sobą w tyle wszystkie demonstracje monarchistów. Z prowincji dotąd tylko jedna Galicja stanowczo i jednomyślnie oświadczyła się za monarchiczną formą rządu. W drugim artykule półrządowy *Imparcial* surowo wyrzeka kapitalistom hiszpańskim ich brak gotowości do przyjęcia udziału w pożyczce. Wskazuje to, że w kraju jeszcze nie zdołała się utrwalić wiara w pomyślną, bez zawichrzeń, przebycie obecnie tam istniejącego przesilenia, a odroczenie wyborów do kortezów ustawodawczych nie może przyczynić się do powiększenia tej wiary. Olozaga wyjechał z Madrytu udając się z misją do Paryża; przypuszczać należy, iż misja ta ma na celu porozumienie się z rządem francuzkim co do kandydata na tron hiszpański.

Chociaż dzienniki węgierskie zaprzeczyły pogłoskom o zamierzonym usunięciu się barona Beusta od obowiązków kanclerza państwa i o zajęciu tej posady przez hr. Andrassy, pogłoski te a mianowicie pierwsza utrzymuje się w Wiedniu, i jako domyślnego następcę p. Beusta, wymieniają teraz hr. Vitzthuma, posła austriackiego w Brukseli. Jednocześnie przewidują usunięcie się z gabinetu węgierskiego dwóch jego członków, pp. Miko i Lonyay, a to z powodu kwestji kolei żelaznych. Delegacje tymczasem postępują w swych pracach i spodziewają się załatwić swe czynności za jakie 10 dni.

Kiedy dzienniki francuzkie nie przestawały donosić o agitacji w księstwach naddunajskich, a nawet *Nordd. Allg. Zmg.* potępiła postępowanie rządu rumuńskiego, książę Karol otwierając posiedzenia zgromadzenia narodowego w Bukareszcie, w mowie tronowej oświadczył, iż tak stosunki z obcymi państwami, jak i wewnętrzny stan kraju są doskonałe, a na poparcie wykazał świetny stan finansowy. *Nordd. Allg. Zmg.*, z powodu tych oświadczeń księcia Karola, powiada, iż tym sposobem rozpraszają się ostatnie chmury, które zdawały się groźnymi na horyzoncie zagranicznej polityki.

Słusznie nie dawaliśmy wiary doniesieniom dzienników francuzkich, czerpiących swe wiadomości z tureckich źródeł o poskromieniu powstania na wyspie Kandji. Ostatnie wiadomości z Aten donoszą o nowych walkach na wyspie Kandji i o wybieraniu się na tę wyspę z Grecji dwóch znacznych oddziałów ochotników.

Mamy już wiadomość o rezultacie ogólnym 615 wyborów w Anglii; liberalni obliczają, że będą posiadali 121 głosów większości. Ostatnie wybory odbyły się nie dość spokojnie; w niektórych miejscach przyszło do krwawych bójek.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczoną poniżej korespondencję z Paryża.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Bukareszt, 29 (17) listopada. Dymitr Ghika utworzył nowy gabinet w następującym składzie: Ghika prezydjum i wydział spraw zagranicznych, Kogolniczanu spraw wewnętrznych, Boeresko sprawie dliwości, Aleksander Golesko skarbu, Papadopolu Kalimaki wyznań i oświecenia, pułkownik Duda Nemri wojny.

Madryt, 29 (17) listopada. Dziś w południe miała miejsce republikańska manifestacja.

(Correspondenz Bureau.)

resie obu stron do porozumienia, zdolnego przywrócić zupełny pokój pomiędzy władzą świecką i duchowną, i że krok ze strony kurji rzymskiej, zmierzający do tego celu, widziany będzie w Wiedniu jak najchętniej i najżyczliwiej, lecz że po zrobionem już doświadczeniu, gabinet wiedeński musi się zrzec wszelkiej ze swej strony inicjatywy i czekać na zwierzchnia z Rzymu, — ma się rozumieć na takie zwierzchnia, któreby pozostawały w zgodności z obowiązującymi w Austrii zasadami konstytucji i prawodawstwa". Jeżeli wiadomość powyższa sprawdzi się, w takim razie można będzie powiedzieć, że dyplomacja anstrjacka znalazła nareszcie klucz do porozumienia z Rzymem. (Nordd. A. Z.)

* (Projekt porozumienia. — Prawo o organizacji armji. — Sejm węgierski). Wiedeń, 24 listopada. Zaledwie pogłoska o wycofaniu się barona Beusta i o mianowaniu hr. Andrassego kanclerzem państwa, usunięta została zapomocą energicznych zaprzeczeń ze strony pism półurzędowych i prasy węgierskiej, a już dzienniki tutejsze podają wiadomość, która w razie urczywistnienia się, znamionowałaby niemniej ważny zwrot w stosunkach wewnętrznych monarchji austriackiej. Według tej wiadomości, ma być ustanowiona komisja złożona z mężów zaufania, wybranych z pomiędzy czechów, galicjan i tych niemców austriackich, którzy hołdują federalizmowi; komisja ta ma ułożyć podstawy do porozumienia zgodnego z życzeniami tak czechów jak i ludności galicyjskiej. Co się tyczy szczegółów tego projektu, obiegają bardzo rozmaite wersje. Jakkolwiek wszystkie dzienniki tutejsze głoszą, że otrzymały tę wiadomość z Pesztu, pomimo to wyszła ona widocznie z ministerjalnego biura prasowego, i w rzeczy samej nie ma żadnej wątpliwości pod tym względem, że powzięty został projekt jakiegoś układu, mającego na celu połączenie na podstawie federalizmu bardzo jeszcze dotąd sprzecznych pomiędzy sobą części zachodniej połowy Austrii, ażeby zyskać w ten sposób przeciw Węgrom przewagę potężniejszą od tej, jaka reprezentowana jest w radzie państwa. Z Pesztu donoszą już, że ministrowie węgierscy, którzy wiedzą także o tym projekcie, czynili kanclerzowi państwa przełożenia przeciw naruszeniu zasad dualistycznych, lecz że baron Beust uspokoił reklamujących zapewnieniem, że prawa zasadnicze konstytucji austriackiej nie zostaną w żadnym razie zmodyfikowane. W jaki przeto sposób zrobionem zostawie zadosyć życzeniom czechów i galicjan, jest to dotąd zagadką. Nie ulega atoli wątpliwości, że sami nawet czesi liczą na korzystny dla nich zwrot, albowiem postawa prasy czeskiej i ludności prażskiej jest od kilku tygodni tak pełna umiarkowania i tak zadowolniająca, że namiestnik tymczasowy baron Koller nadesłał do Wiednia wiadomość, że spodziewa się, iż będzie mógł zalecać około nowego roku zniesienie stanu wyjątkowego w Pradze i jej okolicach. Według najnowszej wersji, usankcjonowanie prawa o organizacji armji ma nastąpić niezwłocznie po przyjęciu tego prawa przez izbę panów, na co wystarczy prawdopodobnie wyznaczone na piątek posiedzenie tej izby. Nieznaczne poprawki porobione w tem prawie przez austriacką izbę deputowanych, oddane zostaną pod uchwałę sejmu węgierskiego dopiero podczas przyszłej jego sesji, poprawki te bowiem nie obejmują takich zmian, któreby mogły wpłynąć na zmodyfikowanie przyjętych zasad. Do przyszłej również sesji tegoż sejmu, ministerstwo węgierskie odroczyło roztrząsanie projektu w przedmiocie przedłużenia czasu trwania mandatu deputowanych; projekt ten nie został odrzucony bezwarunkowo przez stronnictwo Deaka, które uznało jedynie, że roztrząsanie takowego jest niestosowne w ostatnich chwilach teraźniejszej sesji prawodawczej. Ministerstwo węgierskie przychyliło się do tego zdania tem chętniej, iż spodziewa się, że podczas przyszłej sesji sejmowej znajdzie nie małe poparcie ze strony deputowanych chorwackich, którzy dziś właśnie przybyli do sejmu węgierskiego. Deputowani ci, których wejście do izby powitane zostało z powszechnym zapamię, zajęli miejsca po prawej stronie, co prowadzi do wniosku, że zamierzają oni głosować zgodnie ze stronnictwem Deaka we wszystkich kwestjach ważniejszych. (Nordd. A. Z.)

* (Delegacje. — Prawo o narodowościach. — Rozwiązanie komitetu). Wiedeń, 25 listopada. Narady plenarne delegacji, czynią bardzo powolne postępy, lecz pomimo to panuje przekonanie, że sesja ich zamknięta zostanie 6-go lub 8-go grudnia, komisje bowiem roztrząsają wszystkie kwestje tak gruntownie, że delegacje będą mogły poprzestać później po prostu na samym tylko głosowaniu. Na wczorajszym posiedzeniu delegacji węgierskiej, radca dworu Zsedenyi interpelował ministerstwo w przedmiocie Rumunji (patrz poniżej), od-

powieź zaś na tę interpelację oczekiwana jest z tem większą ciekawością, że p. Zsedenyi dał rządowi dość jasno do zrozumienia, iż on i jego przyjaciele żywią przekonanie, że sam rząd usiłuje, w zamiarze tendencyjnym, oburzyć opinię powszechną na sąsiada południowo-wschodniego. Podobny do tego zarzut kanclerz państwa musiał wysłuchać dziś i w delegacji austriackiej, gdzie książę Szwarzenberg wynurzył swe ubolewanie z tego powodu, że w dziewiętej depeszy księgi czerwonej, przy wyszczególnieniu niebezpieczeństw wewnętrznych, którym nie można zaprzeczyć, znajduje się wzmianka o oporze stawianym przez uprzywilejowane poprzednio stany. Wzmianka ta stanowi oskarżenie wystosowane przeciw całemu towarzystwu, którego znaczna liczba członków znajduje się w obozie rządowym, i z tego powodu mówca widzi się zniewolonym do wystąpienia z zastrzeżeniem przeciw temu obwinieniu. Nie wiadomo ta jeszcze, czy kanclerz państwa odpowiedział księciu Szwarzenbergowi. — Zapamię, z jakim sejm węgierski powitał wczoraj przybyłych deputowanych chorwackich, wygłąda dziwnie w porównaniu z wszczętymi następnie rozprawami nad prawem o narodowościach. Deputowani serbscy i rumuńscy zaprotestowali bardzo energicznie przeciw wnioskowi większości komisji roztrząsającej kwestję narodowości, i jedynie zamknięcie rozpraw przeszkodziło tym deputowanym opuścić z oburzeniem salę posiedzeń. — Rząd rozwija konsekwentnie godną uwagi surowość przeciw ruchowi społeczno-demokratycznemu. Wiadomo, że przewódcom tego kierunku powiodło się po długich usiłowaniach uzyskać pozwolenie władz na odbycie zgromadzenia ludowego, na którym ułożony został program tego stronnictwa i zamianowano komitet mający popierać idee społeczno-demokratyczne. Lecz zaledwie komitet ten ukonstytuował się, został on z rozkazu ministerjalnego rozwiązany, rząd bowiem upatrywał w nim towarzystwo nie odpowiadające przepisom prawnym. (Nordd. A. Z.)

* (Delegacja węgierska). Peszt, 26 listopada. Na dzisiejszym posiedzeniu delegacji węgierskiej, na interpelację Zsedenyiego w przedmiocie postawy rządu względem tego co się dzieje w księstwach dunajskich, naczelnik sekcji Orczy odpowiedział w imieniu i z polecenia kanclerza państwa. Zwrócił on przedewszystkiem uwagę na przestrzeganie przez rząd z całą sumiennością polityki pokojowej, oraz na dążność tegoż rządu do pozostawania w stosunkach przyjacielskich ze wszystkimi mocarstwami. Mówca zbijał następnie błędne zrozumienie oświadczeń złożonych przez kanclerza państwa przy rozprawach w komisji rady państwa nad prawem o organizacji armji, pod którym to względem powołał się na oświadczenia złożone później przez barona Beusta na posiedzeniach rady państwa. Rząd powoduje się stale w swej postawie względem Rumunji dążnością do utrzymania dobrych stosunków sąsiedzkich i do przestrzegania jak największej bezstronności wobec wszystkich ruchów, jakie zaszły tam w ostatnich czasach. Mówca odpięra z jak największą stanowczością myśl zawojowania księstw dunajskich, od których żądane jest jedynie poszanowanie dla traktatów będących podstawą ich egzystencji państwowej. Uzbrojenia w księstwach dunajskich spowodowały położenie groźne dla pokoju. Postępowanie mieszkańców tych krajów nie odpowiada warunkom niezbędnym dla należytego utrzymania pokoju. Uzbrojenia mogą wyrzucić także wpływ niekorzystny na płynący z traktatów stosunek Rumunji do Turcji. Ztąd pochodzi, że rząd austriacko-węgierski, tak samo jak inne rządy, śledzi za ruchami tamecznymi. W obec niebezpieczeństw spowodowanych uzbrojeniami, rząd, który jest w możności oczekiwania spokojnie na wszelką ewentualność, uważa atoli za zbyteczne przedsiębrać środki wyjątkowe. (Wolfs T. B.)

* (Zgoda pomiędzy słowakami). Wiadomo, że pomiędzy słowakami panowała niejaka niezgodność co do ich dążności narodowych; podzieleni oni byli na dwa obozy, z których jeden reprezentowany był przez gazetę *Pesztbudinske Wiedomosti*, drugi zaś przez *Slovenske Nowiny*. Niedawno w Poznaniu (Pressburg) obie strony odbyły wspólne zgromadzenie, i z powodu przyszłych wyborów do sejmu węgierskiego, pojednały się pomiędzy sobą. Dr. Hurban ogłosił w *Pesztbudinskich Wied.* oświadczenie o tem stanowczem porozumieniu.

Włochy i Rzym.

* (Rozruchy). *Gazzetta del Emilia* zdaje sprawę z dość ważnych rozruchów zaszłych w Bononji z okoliczności usankcjonowania praw uchwalonych. Wojsko zmuszone było zrobić użytek z broni. Padło kilku zabitych i ranionych. (La Patr.)

Turecja i ziemie słowiańskie.

* (Otwarcie izb rumuńskich). Bukareszt, 27 listopada. Książę Karol otworzył dziś posiedzenia izb. W mowie tronowej powiedziano: Położenie wewnętrzne kraju i stosunki z zagranicą są wyborae. Stan finansów jest kwitnący. Czasy pożyczek minęły. Środki komunikacji w kraju doszły do rozwoju większego niż w ciągu ostatnich 30-stu lat. Co się tyczy polityki zagranicznej, mowa tronowa podnosi tę okoliczność, że traktaty paryżkie i położenie kraju wkładają obowiązek przestrzegania jak najściślejszej neutralności względem mocarstw, któremu to obowiązkowi rząd stale czynił zadosyć. Książę oświadcza się za utrzymaniem stosunków przyjacielsko-sąsiedzkich z krajami nadgranicznymi, oraz za uakianiem wszelkiego powodu zdolnego obudzić obawy, i nadmienią, że przywiązuje wielką wagę do utrzymania związku politycznego Rumunji z Portą. Jako rezultata dobrych stosunków z zagranicą, przytoczone są koawencje zawarte z Rosją i Austrią; w przedmiocie zniesienia jurysdykcji konsularnej, wszczęte zostały z Rosją układy. Książę wynurza nadzieję, że i inne także mocarstwa dadzą przez takie postępowanie dowód swej życzliwości dla Rumunji. Książę wynurza swe ubolewanie z powodu przekraczania band bułgarskich za Dunaj i przyrzeka pojednawcze rozwiązanie dóbr klasztornych. W końcu mowa tronowa zachęca do zgody i do zaniechania niesnasek stronnicych. (Wolfs T. B.)

Danja.

* (P. Raaslöff). Czytamy w *Nordd. A. Z.* pod datą 27-go listopada: *Ind. belge* powiada, że podróż duńskiego ministra wojny, p. Raaslöffa, do Ameryki północnej, którą wczorajsza depesza telegraficzna motywowała względami zdrowia, spowodowaną została raczej różnicą w zdaniach pomiędzy tym ministrem i folkethingiem w przedmiocie budżetu wydziału wojny. Dla tego jakoby powodu, minister pomieniony miał wziąć urlop na trzy miesiące, które zamierza przepędzić za granicą. Nasz korespondent z Kopenhagi wspominał już kilkakrotnie o tej różnicy w zdaniach pomiędzy ministrem wojny i izbą. Przyłączyły się jeszcze do tego gwałtowne wymówki, które robiono ministrowi tak w izbie jak i w prasie, z powodu nieusprawiedliwionej jakoby dymisji udzielonej pułkownikowi Mühre. Wszystkie te okoliczności miały uczynić pozycję obecną ministra niezbyt przyjemną, lecz dziwnem byłoby, gdyby obecnie, kiedy obraduje reprezentacja kraju, minister chciał uniknąć trudności za pomocą wzięcia po prostu urlopu. Z drugiej zaś strony, klimat zimowy w Ameryce północnej, nie może wcale sprzyjać polepszeniu się zdrowia. Prawdopodobniejszą przeto wydaje się wersja, że podróż p. Raaslöffa do Ameryki pozostaje w związku z niezłatwioną jeszcze dotąd kwestją sprzedaży wysp zachodnio-indyjskich. Złe wrażenie wywarła w Kopenhadze ta okoliczność, że wymożona zwłoka roczna co do ratyfikowania traktatu w przedmiocie tej sprzedaży, liczy się nie od 24-go lutego r. b., w którym to dniu ratyfikacja miała rzeczywiście nastąpić, lecz od 15-go października r. b., t. j. od daty podpisania tego artykułu dodatkowego, który dotyczy właśnie tej zwłoki. Bardzo być może, iż podróż ministra wojny, którego inicjatywie przypisywana jest ta sprzedaż, ma na celu uzyskanie skrócenia tego terminu, ażeby w ten sposób położyć koniec przykreemu położeniu ludności wysp zachodnio-indyjskich, która oświadczyła się już, za pomocą głosowania powszechnego, na korzyść odstąpienia tych wysp na rzecz Stanów Zjednoczonych. (Nordd. A. Z.)

Korespondencja Dziennika Warszawskiego.

Paryż, 9 (21) listopada (*).

Rotszyld przybył do Paryża mając milion franków majątku, a zostawił ~~tylko~~ miljarde franków fortuny, 2 51 domów w samym Paryżu, oraz pałace we wszystkich prawie głównych miastach Europy. Testament jego, napisany jeszcze w r. 1848, stanowi całą księgę; sędzia, któremu dano ten testament dla zatwierdzenia go, przeczytał, jedynie dla formy, tylko kilka jego stron. Zapisał on na ubogich 20,000 franków, i oprócz tego każdy żebrak, który przyszedł do domu Rotszylda w dniu jego zgonu, otrzymał po 20 franków. Na pogrzebie znajdowali się rabini paryżki i brukselski. Cmentarz żydowski znajduje się tuż obok cmentarza Père Lachaise, i znawcy powiadają, że przypomina on brzegi Jordanu. P. Rotszyld wspierał za życia swego Heyne'go, Balsac'a i innych. H.

(*) List ten wzięty jest z *Warsz. Dniow.*

